

Winnaar
showtuinen

Geologisch landschap

Voor de tweede keer won Andy Sturgeon de award voor beste showtuin; voor zijn sponsor The Telegraph Garden is het zelfs de achtste keer. Sturgeon heeft zich dit jaar laten inspireren door de grote geologische gebeurtenissen waardoor onze aarde is gevormd.

Zo symboliseren de stalen sculpturen met bronzen coating de bergen die ontstaan door het verschuiven en botsen van tektonische aardplaten. Het water staat voor smeltend ijs dat door een rivierkloof stroomt.

In de tuin zijn twee terrassen gemaakt van ruw kalksteen. Sturgeon heeft ze met elkaar verbonden door twee bruggen die juist een glad oppervlak hebben gekregen. De gebruikte materialen hebben warme aardse kleuren die een mooi decor vormen voor de droogteminnende beplanting. Sturgeon heeft planten gekozen die oorspronkelijk voorkomen in Zuid-Amerika, West-Australië en Zuid-Afrika. *Quercus ilex* en *Arbutus unedo* bijvoorbeeld, maar ook de veel onbekendere *Maytenus boaria* en *Schinus molle*, twee bomen die je volgens Sturgeon ook best in een stad als Londen zou kunnen toepassen.

- Naam The Telegraph Garden
- Ontwerp Andy Sturgeon

Chelsea Flower Show 2016

De wereldberoemde Chelsea Flower Show, die van 24 t/m 28 mei in Londen plaatsvond, leverde dit jaar zeventien showtuinen op, zeven fresh gardens en zes artisan gardens. Veel ontwerpers vonden hun inspiratie in landschappen, wat resulteerde in tuinen met een natuurlijk ogende beplanting. Tuin en Landschap selecteerde er elf: tien grote showtuinen en één fresh garden van Nederlandse makelij.

Tekst Miranda Vrolijk | Beeld Modeste Herwig en Maayke de Ridder

Verfplanten in de hoofdrol

Voor de categorie fresh gardens (vernieuwende tuinen, die een slag kleiner zijn dan de grote showtuinen) ontwierpen de Nederlandse kunstenaar Claudy Jongstra en tuinontwerper Stefan Jaspers een tuin waarin historische verfgewassen centraal staan. Jongstra gebruikt dagelijks de toegepaste verfplanten, zoals wede, kamille, brandnetel, valeriana en goudsbloem, voor het maken van haar kunstwerken – waarvan er één de achterwand van de tuin vormt.

De tuin toont het transformatieproces van plant naar verf naar kunstwerk. Een spiraal vormt de basis van de tuin. Via een pad daal je eerst af naar een niveau van -60 cm waardoor je de verfplanten in een ander perspectief ziet, daarna loop je naar boven tot +60 cm wat ook weer een ander zicht op de planten biedt. Centraal in de tuin is een Flowform-waterelement geplaatst dat verwijst naar het verfproces waarin gezuiverd water een belangrijke rol speelt. >

- Naam The AkzoNobel Honeysuckle Blue(s) Garden
- Ontwerp Claudy Jongstra en Stefan Jaspers

Completely bonkers?

De Ierse ontwerper Diarmuid Gavin, ook wel het *enfant terrible* onder de Britse tuinontwerpers genoemd, zorgt met zijn showtuinen altijd voor de nodige reuring. Wie herinnert zich niet de *flying garden* uit 2011 en de 24 meter hoge toren uit 2012? Dit jaar vormt daarop geen uitzondering. Zijn sponsor en opdrachtgever Harrods wilde dat in de tuin de traditionele Engelse tuinwaarden te zien zouden zijn. Daar heeft de Ier ruimschoots aan voldaan, maar niet zonder er een Gavin-twist aan te geven. Hij heeft zich laten inspireren door de Britse cartoonist William Heath Robinson, die in zijn strips ingewikkelde machines verzon voor heel gewone simpele klusjes. En zo kan het dat in deze klassiek ogende tuin de laurierkegels die de centrale vijver omzomen plotseling beginnen te draaien, de buxusbollen vanuit de borders omhoog en omlaag bewegen en het dak van de folly van de stenen muren wordt gelicht. Een bewegende tuin, *completely bonkers* volgens de één, volgens de ander briljante ironie. Gavin zelf wil met zijn tuin het publiek vooral amuseren, *I aim to make people smile*.

- ▶ **Naam** The Harrods British Eccentric Garden
- ▶ **Ontwerp** Diarmuid Gavin

Krijtbeken

In het ontwerp van Rosy Hardy (eigenaar van Hardy's Cottage Garden Plants) draait het allemaal om de chalk streams, krijtriviertjes, waarvan er wereldwijd nog maar tweehonderd over zijn. Daarvan bevinden zich de meeste in Engeland, maar ook daar staan ze onder druk door de klimaatverandering. Hardy wil met haar tuin mensen bewust maken van dit unieke natuurverschijnsel. Het water van de krijtriviertjes is namelijk zo puur dat het in Engeland van oudsher gebruikt wordt voor de watermerken van bankbiljetten. De ronde schanskorven gevuld met keien op de voorgrond refereren aan de geraamtes van fytoplankton, waaruit het krijt wordt gevormd door miljoenen jaren van afzetting. Ook de grote sculptuur waardoor het verhoogde pad zich slingert, is een verwijzing: het verbeeldt een reusachtige cocosphere, een clustering van fytoplankton. De beplanting verandert met de sferen in de tuin, van een droge rivierbedding naar een meer weelderige beplanting bij de waterbron. Alle planten - bijvoorbeeld *Achillea 'Moonshine'* en *Geum 'Red Wings'* zijn volgens Hardy geschikt om op kalkhoudende grond toe te passen.

- ▶ **Naam** The Brewin Dolphin Garden - Forever Freefolk
- ▶ **Ontwerp** Rosy Hardy

Glas in lood

Een 5 bij 3m groot glas-in-loodraam trekt in Matthew Wilsons tuin de aandacht. De ontwerper vond zijn inspiratie voor deze tuin dan ook in de York Minster. In deze beroemde middeleeuwse gotische kathedraal in York bevindt zich het grootste glas-in-loodraam van Groot-Brittannië. Dit raam wordt momenteel gerestaureerd. Voor het raam in de tuin zijn dezelfde eeuwenoude technieken gebruikt door de York Glazier Trust, maar dan met eigentijdse vormen. Wilson ziet overeenkomsten tussen een glas-in-loodraam en een tuin: „Het zonlicht laat een glas-in-loodraam gedurende de dag veranderen, net zoals een tuin er elk uur van de dag anders uitziet.” In zijn ontwerp komen de kleuren van het raam terug in de bloeikleur van de centrale vasteplantenborders.

- ▶ **Naam** God's own County, a garden for Yorkshire
- ▶ **Ontwerp** Matthew Wilson

Tuin van de toekomst?

Is dit de toekomst van de tuin? Vanuit je luie stoel met een app op je telefoon de lampen aanzetten, het waterelement in werking stellen en zelfs de buiten-tv inschakelen? Volgens ontwerper Hay Young Hwang wel. Zij heeft een tuin ontworpen waarin ze de moderne technologie inzet om nog meer van de tuin te genieten. Als we altijd verbonden zijn met internet kun je daar beter gebruik van maken, vindt Hwang. Haar ontwerp heeft een minimalistische Scandinavische vormgeving. Het paviljoen is strak en gemaakt van Accoya-hout. Het door het Nederlandse ontwerp bureau Maasstoel ontworpen meubilair is eveneens van deze houtsoort. De 5,5m lange pergola rechts heeft eigenlijk een U-vorm. Een deel ligt echter ondergronds gefundeerd om voldoende tegenwicht te bieden. Hwang heeft gekozen voor een romantische, zachte beplanting die contrasteert met de strakke vormgeving van de rest van de tuin.

- ▶ Naam The LG Smart Garden
- ▶ Ontwerp Hay Joung Hwang

Jeugdherinneringen aan Exmoor

Volgens velen, maar vooral ook volgens hemzelf, heeft ontwerper Cleve West zichzelf dit jaar overtroffen. West is al jaren een van de vaste ontwerpers van de Chelsea Flower Show. De tuin die hij dit jaar maakte, heeft een zeer persoonlijke touch. West bracht zijn jeugd door in Exmoor in het zuidwesten van Engeland, en dit landschap van eikenbomen, bosbeplanting en rotsachtige heuvels stond model. „Maar zonder het na te maken, het landschap moet door de tuin worden opgeroepen.” In zijn ontwerp leidt een ruwstenen pad door een bosbeplanting met eikenbomen. Centraal in de tuin heeft West een open plek gecreëerd, waarin zandsteen zowel in een ruwe als in een strakke uitvoering is toegepast. De gezaagde stenen zijn gebruikt voor het terras op twee niveaus, het ruwe materiaal voor de geïntegreerde banken. Meubilair vind je dan ook niet in deze tuin. In de bosbeplanting heeft West vaste planten, varens, grassen en bollen gecombineerd. Bijvoorbeeld *Thalictrum delavayi* 'Album', *Campanula persicifolia*, *Trollius x cultorum* 'Cheddar', *Valeriana pyrenaica*, *Briza media* 'Golden Bee' en *Nectaroscordum siculum*.

- ▶ Naam M&G Garden
- ▶ Ontwerp Cleve West

De schoonheid van wiskunde

Nick Bailey brengt een ode aan de wiskunde, die ten grondslag ligt aan al het leven op aarde. De basisstructuur van de tuin heeft de vorm van een lemniscaat (∞), het wiskundige teken voor oneindigheid. Wanneer je de tuin van bovenaf zou bekijken, kun je ook de Fibonacci-spiraal terugzien. De getallen van Fibonacci zijn overal in de natuur terug te vinden, bijvoorbeeld in *Aloe polyphylla* die in een spiraal groeit (rechts op de foto). Meer planten in de tuin hebben soortgelijke wiskundige patronen. Bronzen, paarse en witte bloeikleuren (o.a. *Geum* 'Mai Tai' en *Iris* 'Warrior King') heeft Bailey gecombineerd met donkere en grijze bladkleuren (o.a. *Salvia officinalis* 'Purpurescens', *Libertia* 'Taupo Blaze' en *Yucca rostrata*). Het verbindende element is de koperen structuur. Die begint als bank, gaat over in een trap en vormt uiteindelijk een verhoogd paviljoen en pergola ineen.

- ▶ Naam The Winton Beauty of Mathematics Garden
- ▶ Ontwerp Nick Bailey

Grijs Groot-Brittannië moet vergroenen

Je zou het de operatie Steenbreek van Groot-Brittannië kunnen noemen, de campagne 'Greening Grey Britain' waarmee de Royal Horticultural Society (RHS) zesduizend grijze locaties weer groen wil maken. Vóór het einde van 2017. Want ook in Engeland, ondanks zijn tuincultuur, verstenen de tuinen in rap tempo. Zo is onderzocht dat één op de vier voortuinen volledig is verhard en dat zelfs in één op de drie geen enkele plant meer is te vinden.

Dat moet veranderen, vindt de RHS, want zowel tuinen als tuiniëren zijn goed voor ons. Voor de Chelsea-show heeft Ann Powell – frontvrouw van de campagne – daarom een tuin ontworpen die laat zien hoe de Britse voortuinen ook kunnen worden ingericht. De tuin is een explosie aan kleuren met een knaloranje garagebox die letterlijk bedolven is onder de planten, zowel eetbare als ornamentale. In de kleurrijke border op de voorgrond bloeien onder meer de roze *Lychnis flos-cuculi* en de oranje *Geum* 'Prinses Juliana'. En waarom zou je in voortuin geen pergola toepassen met deze vrolijkgekleurde *Rosa* 'Heidtraum'?

- ▶ Naam RHS Greening Grey Britain for Health, Happiness and Horticulture
- ▶ Ontwerp Ann-Marie Powell

De tuin als apotheek

„Planten kunnen prima zonder ons overleven, maar wij niet zonder planten”, stelt 'kruidenvrouw' Jekka McVicar. In Alveston runt zij haar eigen Herb Farm, waar ruim 650 verschillende soorten kruiden worden geteeld. McVicar heeft in haar ontwerp planten toegepast die een positieve invloed hebben op onze gezondheid en een geneeskrachtige werking hebben. De tuin als moderne apotheek: tijm en hyssop helpen bijvoorbeeld tegen verkoudheid en rozemarijn is goed voor het geheugen. „Waarom maken we niet veel meer gebruik van die eigenschappen van planten?”, vraagt McVicar zich af. Haar ontwerp bestaat uit twee paden van cobblestones (bedoeld voor blote voeten, zodat je meteen een massage krijgt) die naar het cirkelvormige hart van de tuin leiden. Daar staan op strategische plekken (temidden van geurige planten) twee bankjes opgesteld. In deze verstilde ruimte kun je de rust ervaren die de toegepaste planten en het sisselende water oproepen. Na de show wordt de tuin bij het St John's Hospice in Londen aangelegd.

- ▶ Naam The St John's Hospice - A modern Apothecary
- ▶ Ontwerp Jekka McVicar

Wilde-plantentuin

Het Britse bedrijf Hartley Botanic is producent van stijlvolle tuinkassen en serres. Het is daarom niet verwonderlijk dat in de door het bedrijf gesponsorde tuin een glazen serre centraal staat. De tuinkas, die diverse tropische en vleesetende planten herbergt, lijkt op het water te drijven. Dit idee wordt versterkt door de glazen vloer waardoor je ook het water onder de kas ziet. Vanuit de tuinkas kijk je naar een naturalistische beplanting die volgens ontwerper Catherine Macdonald heel goed in de eigen tuin is toe te passen. De planten bloeien in een bescheiden kleurenpalet van voornamelijk wit en roze. Macdonald heeft bijna alleen maar wilde planten gebruikt zoals *Anthriscus sylvestris* (fluitekruid), *Alliaria petiolata* (look-zonder-look), *Galium odoratum* (lievevrouwenbedstro), *Geranium robertianum* (robertskruid), *Symphytum officinale* (smeewortel) en *Myosotis sylvatica* (vergeet-mij-nietje) en slechts een enkele gecultiveerde soort als *Pimpinella major* 'Rosea'. De verschillende meerstammige *Betula pendula* complementeren de serene bossfeer die de wildeplantenmix oproept.

- ▶ Naam The Hartley Botanic Garden
- ▶ Ontwerp Catherine Macdonald